

NÅR ORDENE HAKKER

Marilyn Monroe, sir Isaac Newton og Charles Darwin havde alle sammen en ting til fælles. De var stammere. Det har ikke afholdt dem fra et aktivt arbejdsliv. Tværtimod!

Hvad er stammen?

Stammen er brud i den almindelige tale, fx i form af gentagelser af ord, stavelser eller lyd. For nogle kan det også være så svært at få ordet frem, at talen går helt i stå. Den blokerer simpelthen. Blokeringerne indebærer, at stemmebånd, tunge eller læber spændes for hårdt og lukker helt eller delvist for passage af luft. Graden af stammen er meget forskellig fra person til person. Nogle stammer ganske let og taler

derfor forholdsvis ubesværet, mens andre har meget svært ved at frembringe ord.

Hvem stammer?

Der er flere drenge end piger, der stammer. Man regner med, at ca. 1 % af voksenalderen stammer. Nogle forskningsresultater viser, at stammen er genetisk bestemt. Det er aldrig for sent at få hjælp til sin stammen.

KOMMENTAR

MYTER OG FORDOMME

De fleste mennesker har et stereotypt billede af, hvad det vil sige at have et handicap. Det skal der gøres noget ved. En udfordring for mennesker med handicap er netop at få gjort op med folks forvrængede billeder.

En af de største fordomme er, at alle med handicap er svage borgere, der ikke kan klare sig selv. Det passer ikke. Mange mennesker med handicap arbejder på ganske almindelige vilkår. De er velansete medarbejdere og kolleger med gode faglige kompetencer og sociale færdigheder.

En af de helt store udfordringer er også at aflive myten om, at mennesker med handicap ikke har brug for livslang læring. Mennesker med handicap har ligesom alle andre brug for at forandre og udvikle sig både fagligt og personligt. De vil heller ikke gro fast i den samme stilling.

Mennesker med handicap er ligeså forskellige som andre mennesker. De har deres egne drømme og forventninger til livet som andre.

Af Stig Langvad, formand for Danske Handicaporganisationer

Ambassadørerne

Er et tilbud til alle, der vil høre, hvordan stammere eller forældre til børn, der stammer, har oplevet at have stammen tæt inde på livet. Ambassadørerne tager ud på skoler, uddannelsessteder, arbejdspladser m.v. De dækker hele landet.

Det er et gratis tilbud fra Foreningen for Stammere i Danmark. Kontakt: Per F. Knudsen på tlf.: 2681 4575 eller e-mail perknudsen@mail.dk

Myter og fordomme

Stammere kan ikke have udadvendte job

En undersøgelse fra Dansk Videnscenter for Stammen viser, at stammere også har job, hvor mundtlig kommunikation er en del af jobbet som fx lærer, sælger, pædagog osv.

Stammere er mindre intelligente

Forkert. Der er lavet flere undersøgelser af stammeres intelligens. De er ikke mindre intelligente end andre mennesker.

Stammere er nervøst anlagt

Stammere er hverken mere nervøse eller generte end andre mennesker. Forskningen viser, at stammen har biologiske og ikke psykiske årsager.

Læs mere om stammen på

Foreningen for Stammere i Danmark, www.fsd.dk
Dansk Videnscenter for Stammen, www.davs.dk

STAMMER PÅ JYSK

Tanja Wortmann er 26 år og uddannet som pædagog. Hun gjorde sig en del tanker, inden hun startede på sin drømmeuddannelse. Om hendes stammen ville påvirke samarbejdet med forældrene og de andre pædagoger.

- Jeg har gjort mig mange tanker, om jeg kunne fremstå fagligt dygtig med min stammen. Netop på grund af myten om, at personer, der stammer, er mindre intelligente end andre. Jeg har lært, at jeg skal være ærlig om mit handicap fra starten. I mit første job var jeg meget optaget af ikke at blive stemplet som 'hende, der stammer', men at der var fokus på min personlighed og faglige kunnen.

Handicap som ressource

Tanja har haft brug for at arbejde med at forbedre sin stammen. Og det har givet gode resultater. Sjovt nok stammer hun mest, når hun taler med sin sønderjyske dialekt.

- Jeg har løbende haft brug for at gå til taleundervisning for at mindske min stammen. Jeg stammer mest, når jeg taler min lokale dialekt. Når jeg taler rigsdansk, stammer jeg

ikke ret meget. Det er forskelligt fra situation til situation, hvor meget jeg stammer. Jeg har brugt mit handicap som stammer som en ressource på min uddannelse og mit arbejde, fordi jeg ved, hvor vigtig god kommunikation er. Det er min styrke som pædagog.

På uddannelsen har Tanja indimellem også skullet tage nogle kampe med sig selv. Specielt når det handlede om mundtlig fremlæggelse til fx eksamener eller ved gruppearbejde, hvor det handler om at være hurtigt på banen. Det har i den sidste ende været med til at styrke hendes bevidsthed om sit handicap. Lige nu er Tanja sygemeldt efter en knæoperation. På sigt vil hun gerne læse videre til talepædagog.